

דף ט.

עין משפט א.

או"ח סימן תלר פעיף א

א. אחר הבדיקה יזהר בחמץ שמשויר להצניעו כדי שלא יצטרך בדיקה אחרת ע כגון אם יטלנו עכבר בפניו פ או יחסר לחמו כגון שהניח עשר ככרות ומצא רק ט', אבל בסתם שאינו יודע בודאות שחסר אינו חייב בדיקה אחרת.
אבל אם כפה עליו כלי ולא מצאו א"צ לבדוק שודאי אדם נטלו משם ז, וה"ה אם הניח אותו בתיבה מקום שאין עכבר יכול להגיע לשם או תלה אותו באויר ק.

עין משפט ה.

יור"ד סימן שלא פעיף פד

ב. צ. מותר להערים ר ולהכניס התבואה במוץ כדי שתהיה בהמתו אוכלת

ע. ממשנה פסחים דף י' ע"ב, וכדמפרש בגמ' שם בדף ט'.

ולאו דוקא אחר הבדיקה יצניע חמצו שמשויר אלא אפי' לפני הבדיקה. והעולם אין מצניעין אלא החמץ שמוצאין בשעת הבדיקה אבל שאר החמץ מוליכין אותו מכאן לכאן ולא טוב הם עושים. כה"ח אות א-ב'.
ואם יצטרך בדיקה אחרת צריך גם ביטול אחר. כ"כ הב"י בשם הר"ן. ולא כתבו בשו"ע כיון שסומך על הביטול של היום. כה"ח אות ד'.
ובמקום שהוא צריך בדיקה אחרת א"צ לברך שנית. כה"ח אות ה'.

פ. ואין אומרים שהעכבר אכלו, דספק אכילה אינו מוציא מידי ודאי חמץ, פסחים דף ט' ע"א. ט"ז ס"ק ב'.

צ. והוציא אותו מן הבית. לבוש.

ק. הגם שהתולה פתו באויר קשה לעניות כמו שאמרו בפסחים דף קי"א ע"ב, כאן שאני כיון שאינו תולה אותו אלא כדי להנצל מאיסור חמץ הו"ל דבר מצוה ושומר מצוה לא ידע דבר רע. כה"ח אות י"ג.

ו. ואם נותן אותו בתוך התיבה יתן מים לפני התיבה דאין העכברים עשויים לקלקל אלא מחמת צמאון. ממהרש"ל כה"ח אות י"ד.

ז. שאין הבית קובע מן התורה אלא כשנגמרה מלאכתו בכרי, אבל לפני מירוח אין ראיית הבית קובעתו ורבנן הוא דאסרוהו באכילת קבע בדבר שלא נגמרה מלאכתו, אבל

ופטורה מן המעשר, וזורה מעט מעט אחר שהכניסה לבית, ופטור לעולם מן התרומה ומן המעשרות שהרי אינו מתחיל לגמור הכל ממלאכתו.

דף ט:

עין משפט ב. **או"ח סימן תלד פעיף א**
עיינ לעיל דף ט. עין משפט אות א

או"ח סימן תלט פעיף ג

ג. הניח תשעה ככרות חמץ ומצא עשרה צריך לבדוק אחר כל התשעה **ש**, וכן אם הניח עשרה ומצא תשעה צריך לבדוק אחר העשרה, שאנו אומרים מה שהניח נטל ואלו אחרים הם. וי"א דכל זה בקשורים **ת** ביחד אבל אם אינם קשורים יחד א"צ לבדוק אלא אחר האחד **א** שחסר לו.

עין משפט ג. **או"ח סימן תלט פעיף א**

א. תשעה ערימות של מצה וערימה אחת של חמץ ובא עכבר ונטל ולא ידוע אם נטל מן החמץ או מן המצה ונכנס לבית בדוק צריך לחזור

אכילת עראי לא אסרו לאדם להערים ולהכניס תבואתו לבית בעודה מוץ קודם מירוח כדי שיאכל ממנה הרבה פעמים מעט מעט והיינו עראי. ש"ך ס"ק קי"ד.

ש. וכגון שאינו מכירם, דאם מכירם א"צ לבדוק. כה"ח אות ט"ז. ואפי' ביטל צריך לבדוק. טור וב"י ופר"ח.

ת. ואפי' שאין לתלות בעכברים יש לתלות בתינוקות. מ"א ס"ק ו'.

א. דכיון שלא היו קשורים אין לתלות ולחשוש שניטלו כולם. כה"ח אות כ'. אבל אם הניח ט' ומצא עשרה צריך לבדוק אחרי כולם. מ"א ס"ק ז'.

ולבודקו^ב, שכל קבוע כמחצה על מחצה^ג.

אבל אם פירש הככר^ד ממקום קביעתו ונטלו העכבר משם אחרי שפירש ולא ידוע אם הוא מצה או חמץ אין צריך לחזור ולבודק^ה, דכל דפריש מרובא פריש^ו.

יור"ד סימן קי סעיף ג

עין משפט ד.

ג. ד. תשע חנויות מוכרות בשר כשר^ז וחנות אחת מוכרת בשר נבילה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה לקח הרי זה אסור^ח שכל קבוע

ב. ודוקא שנטלו העכבר בפנינו ממקום הקביעות שאם נטלו שלא בפנינו הו"ל כאילו פירש שלא בפנינו ונטלו וכל דפריש מרובא פריש. כ"כ התוס' בפסחים ט' ע"ב. מ"א ס"ק א'. כה"ח אות א'.

וה"ה אם נתערבו הערימות ולקח משם אמרינן כל דפריש מרובא פריש. שם.
והוסיף כאן הרמ"א בזה"ל מיהו אם הככר קטן שיכול העכבר לאכול תלינן להקל שאכלו, וא"צ בדיקה. ובכף החיים אות ג' כתב דזו דעת הטור משום דזה ספק ספיקא ספק מצה ספק חמץ, ואת"ל של חמץ ספק שמא אכלו, אבל לדעת הרמב"ם אף דזה ספק ספיקא אין הבדל בין קטן לגדול, והגם שבדיקה זה מדרבנן כתב המ"מ בפ"ב על דברי הרמב"ם כיון שבדיקת חמץ תחילתה על הספק החמירו בספקה יותר משאר ספיקות של דבריהם וכן עיקר. והביאו הב"י.

ג. וה"ה תשעה ערימות של חמץ ואחד של מצה אמרינן בהם כל קבוע כמחצה על מחצה. כה"ח אות ד', ויש מי שנסתפק בדבר ע"ש.

ד. דוקא שלא בפנינו כ"כ הפר"ח. כה"ח אות ה'.

ה. ואפי' לא ביטל עדיין, וכבר הגיעה שעה ששית ואינו יכול לבטל א"צ לבדוק. כה"ח אות ו'.

ו. ומותר לאכול בפסח. כ"כ הפר"ח ויש אוסרים לאכול בפסח. כה"ח אות ז'.

ז. מברייתא בפסחים דף ט', ובנדה דף י"ח, וכתובות ז'.

ח. ואפי' לקח חתיכה שאינה ראויה להתכבד, ב"י בשם הרשב"א.

ה"ה אם היו מוחזקות בעיר שיש עשר חנויות שמוכרות שחוטתה ולקח מאחת מהן ואח"כ נודע שאחת מהן מוכרת נבילה ג"כ אסורה החתיכה. ש"ך ס"ק י"ד מספק מבדק הבית מהרא"ה, אמנם הר"ן והתוס' ס"ל דאינו אסור אלא מכאן ואילך אבל למפרע אם לקח קודם שנודע שיש איסור בכלל או חנות שמוכרת נבילה מותרת החתיכה, וכן הסכים הפר"ח סוף אות י"ג, ולענין דינא בהפ"מ יש להקל.

כמחצה על מחצה דמי ט.

אבל בשר הנמצא בשוק י או ביד עכו"ם ב מותר כיון שרוב החנויות מוכרות בשר כשר, וכל דפריש מרובא פריש ל. וזהו דין תורה אבל חכמים אסרוהו מ אע"פ שכל השוחטים וכל המוכרים ישראל.

ט. זה נלמד בב"ק דף מ"ד ע"ב ובכתובות ט"ו ע"ב מפסוק ד"וארב לו וקם" פרט לזורק אבן לחבורת אנשים שעמדו שם ט' ישראלים ואחד עכו"ם שפטור משום ספק נפשות להקל, ואע"ג דרוב ישראלים היו מ"מ הו"ל קבוע וכמחצה על מחצה דמי. ש"ך ס"ק ט"ו. ודע דמה שקימ"ל שקבוע כמחצה על מחצה בין לקולא בין לחומרא כגון ט' חנויות מוכרות נבילה ואחת מוכרת שחוטה ולקח ואינו יודע מאיזה לקח הוא כמחצה על מחצה ולא אסורה החתיכה אלא משום ספיקא ולא אומרים דהולכים אחר הרוב, וכך במפורש בכתובות שם. ש"ך שם. ומ"מ בכה"ג אם תפול חתיכה זו באחרים הכל אסור ואינו נותר משום ספק ספיקא כיון שכאן מדינא אסורה החתיכה, אבל ברוב חנויות דהיתר ולקח מאחת מהן ונתערב באחרים מותרים מטעם דכל הדין של קבוע חידוש הוא שהרי יש רוב היתר לא כן להיפך ואין לך בו אלא חידוש. כ"כ הנ"י שם. כף החיים אות ל"ו. ואם ט' נבילה ואחת כשרה הפוך הדין דבלקח אסור מכח "ספק" דקבוע כמחצה על מחצה אבל בפירש הוא ודאי נבילה דמרובא פריש.

י. אפי' חתיכה הראויה להתכבד. ש"ך ס"ק ט"ו.

ואפי' נמצא קרוב לנבילה דרוב וקרוב הלך אחר הרוב, ב"י בבד"ה בשם רי"ו. כף החיים אות ט"ל.

כ. ואם לקחו קטן דינו כלקחו עכו"ם, כ"כ הרוקח בסי' ת"ף. ש"ך ס"ק י"ח. וכתב הפר"ח דאם נמצא ביד קטן חריף דינו כנמצא ביד גדול. והטעם דכל זמן שאנו רואים אותו ביד עכו"ם או ביד קטן לא חייבים לברר ולשאול לו כל זמן שלא ראינו שיצא מהחנות, אבל כנמצא ביד גדול או ביד קטן חריף כשהוא לפנינו מחוייבין לשאול לו דאיכא לברורי וע"כ אסור. כף החיים אות מ"א.

אם לקח מכל חנות חתיכה כגון משבעה חנויות מתוך העשר ואינו יודע אם חתיכה אחת היא מחנות הנבילה אם הם חתיכות הראויות להתכבד אסורות אבל בלי זה בטלה חתיכת האיסור ברוב דיבש ביבש חד בתרי בטיל. כ"כ הפר"ת בסוף אות י"א.

ל. דכיון שנייד הולכים אחר הרוב דהשתא לאו קבוע הוא. כ"כ רש"י בחולין צ"ה ע"א. ש"ך ס"ק י"ט.

מ. משום בשר שנתעלם מן העין, כמו שנתבאר בסי' ס"ג, ושם הרמ"א כתב דיש להקל ע"ש.

ומה שאנו אומרים כל דפריש מרובא פריש היינו שלא פירש לפנינו אבל פירש לפנינו הוא כאילו לקחו בידו משום דהספק נולד במקום הקביעות. כ"כ הש"ך בס"ק כ"א. והפר"ת

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: מה שאומרים כל דפריש מרובא פריש היינו שלא פירש לפנינו **א** או כשראה שהעכו"ם לקחו מהחנות דהוי כאילו הוא לקחו בידו.

או"ח סימן תלפ פעיף ב

עין משפט ה.

ב. שתי ערימות אחת של מצה והשניה של חמץ ושתי בתים אחד בדוק ואחד לא בדוק ובאו ב' עכברים ונטלו אחד נטל חמץ והשני נטל מצה ונכנסו לבתים ולא ידוע לאיזה בית נכנס, כל אחד א"צ לחזור ולבדוק.

וה"ה שתי בתים בדוקים וצבור אחד של חמץ **ו**, ובא עכבר ונטל ונכנס

באות י"ט.

ובקבוע אפי' מין במינו הוי ליה כמחצה על מחצה. ובפירש אפי' שלא במינו אמרינן מרובא פריש. ש"ך שם.

ג. ודעת הר"ן בפג"ה שאע"פ שראה אותו פירש מן הקבוע מדינא שרי, דמדאורייתא לא מיקרי קבוע אלא במקום קביעותו אלא שחכמים גזרו כשראהו פירש מן הקבוע גזירה שמא יקח מן הקבוע, אבל בסה"ת בסי' נ"א כתב דאם פירש אחד לפנינו אסור מן התורה כאילו לקחו הוא בידו, וכן דעת הרוקח בסי' ת"פ וכ"נ דעת הרשב"א, וכן דעת התוס' בפסחים לגבי ט' צבורין וכן עיקר, וכן כתב הפר"ח והש"ך בס"ק כ"ב, ודלא כהב"ח.

בט' חנויות כשרה ואחת נבילה ופריש דהולכים אחר הרוב אפי' יש בחנות הנבילה יותר בשר מכל הט' חנויות של הכשרות ג"כ מותר, כ"כ הר"ן והישועות יעקב כאן בשו"ע אבל בכינת אדם בשער הקבוע סי' ט"ז כתב דבכה"ג אזלינן בתר רוב בשר.

ולענין הלכה כתב בזבחי צדק דאזלינן לחומרא בתר רוב בשר וכן בתר ט' חנויות, וכן אם יש ט' חנויות נבילה ואחת כשירה ובכשירה יש רוב בשר יותר מכל חנויות הנבילה ופירש הולכים ג"כ לחומרא ואסור, וכל זה לדעת המתירין בשר שנתעלם מן העין, אבל לדעת השו"ע שאסור מצד בשר שנתעלם מן העין אין נפ"מ. כף החיים אות מ"ח.

אם יש בחנות אחת חתיכות ידועות של איסור ובמקום אחר הרוב דהיתר ופירשה חתיכה אחת ועדיין בתוך החנות ולא ידוע ממי פירשה בזה לא אמרינן כל דפריש מרובא פריש כיון שעדיין בתוך החנות יש לה דין קבוע כמחצה על מחצה ואסורה, מבינת אדם. בכף החיים אות מ"ט.

חתיכה שהותרה אחרי דין כל דפריש מרובא פריש גם אם חזרה למקום הקביעות ואנו מכירים אותה אינה חוזרת לאיסור אחרי שהותרה. כף החיים אות נ'.

ס. וה"ה ב' צבורין אחד של מצה ואחד של חמץ הדין כן. כה"ח אות ט'.

ולא ידוע לאיזה נכנס **ע** ובדק ולא מצא כלום א"צ לבדוק שוב **פ**.

עין משפט ו.

יור"ד סימן קיא סעיף א

א. שתי קדירות אחת של היתר ואחת של איסור ולפניו ב' חתיכות אחת של היתר ואחת של איסור **ז**, אם חתיכת האיסור מאיסור דרבנן **ק** כגון שומן הגיד **ר** ונפלו שתי החתיכות לשתי הקדירות מותרים שאנו תולין דהאיסור נפל לאיסור וההיתר נפל להיתר **ש**, ואפי' אם ההיתר של

ע. ואפי' הבתים שייכים לשנים ובאו שניהם לשאול בבת אחת אומרים לכל אחד שא"צ לחזור ולבדוק, משום דמיירי שביטל ואינו אלא ספיקא דרבנן, ומעמידים כל בית על חזקתו שהיה בדוק, וזה לדעת הרמב"ם אבל לדעת הטור רק בבאו לשאול בזה אחר זה, אבל בבת אחת צריך בדיקה. כה"ח אות י'.

ו. ואם שאל על ביתו ואמרו לו א"צ לבדוק ואח"כ שאל על בית חבירו, יכולים לומר לו שגם חבירו א"צ לבדוק כ"כ הפר"ח, ויש לסמוך ע"ז להלכה בהצטרף דעת הרמב"ם דס"ל דא"צ לבדוק כלל. כה"ח אות י"א.

פ. ומיירי בביטל דהו"ל ספיקא דרבנן. ט"ז ס"ק ג'. ובכל החלוקות שכתב השו"ע מיירי בביטל, וכ"כ הפר"ח לדעת הרמב"ם שהוא דעת השו"ע. וסיים הרמ"א דאין זה מסקנת הפוסקים והיינו לדעת הטור שחולק על דברי הרמב"ם.

צ. מברייתא דשתי קדירות בפסחים דף ט' ודף מ"ד, וביבמות פ"ב.

ק. דספיקא דרבנן לקולא. ש"ך ס"ק א'. ולפ"ז בדבר שיש לו מתירין לא אמרינן ביה ספיקו להקל. כף החיים אות א'.

ר. וגבינה של עכו"ם, ואפי' באיסור דרבנן שיש לו עיקר מן התורה. כ"כ הרשב"א בתה"ב. ש"ך ס"ק ב'.

ש. ה"ה אם היו לפניו ב' קדירות אחת של היתר והשניה של איסור, וגם לפניו ב' כפות אחת של איסור ואחת של היתר בני יומן, דבלוע בן יומו הוא כמו גוף האיסור, גם בזה אנו תולין שההיתר והאיסור לאיסור. כף החיים אות ד'.

היו לפניו ב' קדירות, אחת של חלב כשרה ואחת של חלב טמאה ונפלה חתיכת בשר לתוך אחת מהן ושהתה מעת לעת, ואח"כ הוציא החתיכת בשר משם ואחרי זמן לא ידע לאיזה קדירה נפלה חתיכת הבשר ושהתה שם אם לכשרה או לטמאה, כיון שכבוש כמבושל זה מדרבנן, קדירת חלב הכשרה מותרת ובלבד שיאכל אותה צוננת, דאם יחמם אותה הופך להיות ספק באיסור תורה דטעם כעיקר, ובבישול ספיקו לחומרא. כף החיים אות ו'.

ומה שתולין להקל אפי' אם החתיכה ראויה להתכבד, שמן התורה ג"כ בטילה ורק רבנן אמרו שאינה בטילה. ש"ך ס"ק ה'.

הקדירה אינה מרובה על האיסור.

א. ב. ה"ה אם לא היה כאן אלא קדירה אחת של בשר שחוטתה ונפל בה אחת משתי החתיכות הנ"ל ואין ידוע איזה חתיכה נפלה אנו תולין דשל היתר נפלה, ומותר אפי' אין ההיתר רבה על האיסור. ת. וכן אם לא היה כאן אלא חתיכה אחת של איסור דרבנן והיו לפניו ב' קדירות אחת של היתר ואחת של איסור ונפלה החתיכה ולא ידוע לאיזה קדירה נפלה, ג"כ מותר דאנו תולין דנפלה לקדירת איסור. א.

ת. מתוספתא פ"ט דתרומות.

א. ממשנה דשתי קופות בפרק ז' דתרומות משנה ה'.